

Subordinācijas prasības piemērošanas kredītiestādei novērtēšanas metodoloģija

1. Vispārīgie jautājumi

1. Metodoloģijā noteikti pamatprincipi, pēc kuriem Latvijas Banka, atbilstoši Kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību darbības atjaunošanas un noregulējuma likumā (turpmāk – Likums) un Regulā Nr. 806/2014¹ noteiktajām tiesībām, katrā noregulējuma plānošanas ciklā novērtē nepieciešamību piemērot kredītiestādei subordinācijas prasību, ja kredītiestāde tiek atzīta par tādu, kas finanšu grūtību gadījumā, visticamāk, radīs sistēmisku risku.

2. Metodoloģiju izmanto, lai novērtētu nepieciešamību piemērot kredītiestādei subordinācijas prasību, ja:

2.1. tā nav globāli sistēmiski nozīmīga iestāde vai globāli sistēmiski nozīmīgas iestādes daļa;

2.2. tās kopējie aktīvi konsolidācijas grupas līmenī ir mazāki par 100 mljrd. *euro*;

2.3. tā ir noregulējamā vienība.

3. Subordinācijas prasības piemērošanas mērķis ir nodrošināt tādas kredītiestādes saistību struktūras izveidi, lai starp pašu kapitāla instrumentiem un parastajiem nenodrošinātajiem kreditoriem tiktu izveidota atsevišķa kreditoru kārta, uzlabojot kredītiestādes noregulējamību.

4. Metodoloģijā lietotie termini un saīsinājumi:

4.1. MREL prasība – minimālā pašu kapitāla un atbilstīgo saistību prasība;

4.2. subordinācijas prasība – prasība daļu MREL prasības izpildīt ar pašu kapitālu un subordinētiem atbilstīgajiem instrumentiem saskaņā ar Regulas Nr. 806/2014 12.c pantu vai Likuma 59.¹ pantu;

4.3. minimālā subordinācijas prasība – prasība daļu MREL prasības izpildīt ar pašu kapitālu un subordinētiem atbilstīgajiem instrumentiem vismaz 13.5 procentu apmērā no kopējās riska darījumu vērtības un vismaz 5 procentu apmērā no iestādes sviras rādītāja aprēķināšanas nolūkā noteiktā kopējā riska darījumu vērtības mēra;

4.4. sistēmiskais risks – finanšu sistēmas darbības traucējumu risks, kam var būt būtiska negatīva ietekme uz finanšu sistēmu un tautsaimniecību;

4.5. sistēmiski nozīmīga iestāde – tāda Eiropas Savienības mātes finanšu pārvaldītājsabiedrība, Eiropas Savienības mātes jaukta finanšu pārvaldītājsabiedrība, Eiropas Savienības mātes kredītiestāde vai kredītiestāde, kuras darbības pārtraukšana vai traucējumi var radīt sistēmisku risku.

5. Par subordinācijas prasības piemērošanu kredītiestādei saskaņā ar Likuma 59.¹ panta septītajā daļā un 60. panta četrpadsmitajā, piecpadsmitajā un

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 806/2014 (2014. gada 15. jūlijs), ar ko izveido vienādus noteikumus un vienotu procedūru kredītiestāžu un noteiktu ieguldījumu brokeru sabiedrību noregulējumam, izmantojot vienotu noregulējuma mehānismu un vienotu noregulējuma fondu, un groza Regulu (ES) Nr. 1093/2010.

sešpadsmitajā daļā noteikto lemj vai saskaņā ar Regulas Nr. 806/2014 12.d panta 4. un 5. punktā noteikto vienotā noregulējuma ietvaros lūdz Vienotajai noregulējuma valdei piemērot kredītiestādei minimālo subordinācijas prasību, ja kredītiestāde novērtēta kā tāda, kas finanšu grūtību gadījumā, visticamāk, radīs sistēmisku risku, izvērtējot šāda lēmuma pieņemšanas nepieciešamību un samērīgumu.

2. Vērtēšanas kritēriji kredītiestādes atzīšanai par tādu, kas finanšu grūtību gadījumā, visticamāk, radīs sistēmisku risku

6. Sistēmiskā riska rašanās iespējamību kredītiestādes finanšu grūtību gadījumā novērtē, pamatojoties uz šādiem kritērijiem:

- 6.1. vai kredītiestāde ir identificēta un atzīta par citu sistēmiski nozīmīgu iestādi;
- 6.2. vai kredītiestāde veic kritiski svarīgas funkcijas;
- 6.3. vai kredītiestādes ietekme uz Latvijas finanšu sistēmu un tautsaimniecību ir būtiska.

7. Kritiski svarīgās funkcijas identificē saskaņā ar Deleģēto regulu (ES) 2016/778², un tās ir norādītas jaunākajā apstiprinātajā kredītiestādes noregulējuma plānā un kredītiestādes iesniegtajā noregulējuma pārskatā. Ja kredītiestāde sniedz kritiski svarīgas funkcijas, secināms, ka to pārtraukšana kredītiestādes finanšu grūtību gadījumā varētu izraisīt būtiskus pakalpojumu sniegšanas traucējumus tautsaimniecībā vai izjaukt finanšu stabilitāti.

8. Kredītiestādes ietekmi uz finanšu sistēmu novērtē, analizējot tās maksātspējas potenciālo ietekmi uz citiem finanšu tirgus dalībniekiem un tirgiem, kā arī tās ietekmi uz noguldījumu garantiju fondu un citiem noguldījumu garantiju fonda dalībniekiem:

- 8.1. ietekmi uz citiem finanšu tirgus dalībniekiem un tirgiem novērtē, ņemot vērā kredītiestādes nozīmīgumu starpbanku un naudas tirgū un Latvijas valsts valdības parāda vērtspapīru tirgū, kā arī to, cik būtisku tiešu un netiešu ietekmi kredītiestādes saistību neizpilde izraisīs uz citiem finanšu tirgus dalībniekiem, kuriem ir prasības pret kredītiestādi vai atkarības no kredītiestādes;

² Komisijas Deleģētā regula (ES) 2016/778 (2016. gada 2. februāris), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/59/ES attiecībā uz apstākļiem un nosacījumiem, saskaņā ar kuriem pilnībā vai daļēji var atlikt ārkārtas ex post maksājumus, un par kritērijiem darbību, pakalpojumu un operāciju noteikšanai attiecībā uz kritiski svarīgajām funkcijām un darbības jomu un saistīto pakalpojumu noteikšanu attiecībā uz galvenajām darbības jomām.

8.2. ietekmi uz noguldījumu garantiju fondu un citiem noguldījumu garantiju fonda dalībniekiem novērtē, salīdzinot kredītiestādes segto noguldījumu apmēru ar noguldījumu garantiju fondā pieejamajiem finanšu līdzekļiem.

9. Kredītiestādes ietekmi uz tautsaimniecību novērtē, salīdzinot tās kopējos aktīvus, noguldījumus un izsniegto kredītu apmēru ar Latvijas kredītiestāžu sektora kopējiem rādītājiem un nosakot kredītiestādes tirgus daļu un to, cik būtiski kredītiestādes darbības pārtraukšana var ietekmēt tās noguldītājus un aizņēmējus, kā arī skart atsevišķus tirgus sektorus. Vērtējot kredītiestādes ietekmi, ņem vērā gan kredītiestādes noguldītāju un aizņēmēju skaitu, gan noguldījumu un aizņēmumu apmēru šādā tirgus sektoru dalījumā: mājāsaimniecības, mazie un vidējie uzņēmumi (MVU), citi nefinanšu uzņēmumi (ne-MVU), valsts un pašvaldības, finanšu sabiedrības. Papildus vērtē arī noguldījumu summu segto un nesegto noguldījumu summu dalījumā. Vērtēšanai izmanto informāciju, kas pieejama kredītiestādes iesniegtajos noregulējuma pārskatos, kredītiestādes gada pārskatā, regulārajos darbību regulējošo prasību izpildes pārskatos un statistikas pārskatos, kā arī publiski pieejamo finanšu informāciju un citu pēc pieprasījuma iesniegto informāciju.

10. Kredītiestādi atzīst par tādu, kas finanšu grūtību gadījumā, visticamāk, radīs sistēmisku risku, ja tā atbilst visiem šīs metodoloģijas 6.1., 6.2. un 6.3. apakšpunktā minētajiem kritērijiem.

3. Lēmuma par subordinācijas prasības piemērošanu vai lūguma izteikšanu Vienotajai noregulējuma valdei vienotā noregulējuma ietvaros piemērot kredītiestādei minimālo subordinācijas prasību pieņemšanas nepieciešamība un samērīgums

11. Izvērtējot subordinācijas prasības piemērošanas nepieciešamību, analizē sasniedzamo mērķi, ietekmi uz kredītiestādes noregulējamību, noregulējuma instrumentu piemērošanas iespējas un noregulējuma mērķu sasniegšanu, kā arī kredītiestādes tiesību ierobežojuma samērīgumu.

12. Nepieciešamības piemērot subordinācijas prasību izvērtējumu veic arī saskaņā ar Likuma 60. panta sešpadsmitajā daļā un Regulas Nr. 806/2014 12.d panta 5. punktā uzskaitītajiem kritērijiem:

12.1. kredītiestādes saistību struktūra: noguldījumu pārsvars un parāda instrumentu esamība vai neesamība kredītiestādes finansēšanas modelī;

12.2. apmērs, kādā ir ierobežota atbilstīgo saistību piekļuve kapitāla tirgiem;

12.3. apmērs, kādā kredītiestāde paļaujas uz pirmā līmeņa pamata kapitālu, lai izpildītu MREL prasību.

13. Vērtējot šīs metodoloģijas 12.1. apakšpunktā ietverto kritēriju, kas ļauj noteikt, cik lielā mērā kredītiestādes finansējums tiek nodrošināts tikai no noguldījumiem vai cik lielā mērā tas ir atkarīgs no parāda instrumentu tirgiem, analizē kredītiestādes saistību struktūru un iekšēji rekapitalizējamo saistību struktūru, nosakot noguldījumu īpatsvaru kredītiestādes kopējā saistību apmērā, kā arī noguldījumu īpatsvaru kredītiestādes kopējā iekšēji rekapitalizējamo saistību apmērā.

14. Atbilstoši šīs metodoloģijas 12.2. apakšpunktā ietvertajam kritērijam, kas ļauj novērtēt piekļuvi kapitāla tirgiem atbilstīgo saistību finansēšanas nolūkā, vērtē kredītiestādes izlaistās MREL prasībai atbilstīgo instrumentu emisijas, to apmēru un regularitāti, kā arī kredītiestādes spēju emitēt un izvietot parāda instrumentus dažādos tirgus apstākļos.

15. Metodoloģijas 12.3. apakšpunktā noteikto kritēriju vērtē kopsakarā ar 13. un 14. punktā minēto, jo MREL prasības finansēšana pārsvarā ar pirmā līmeņa pamata kapitālu varētu radīt šķērslī izpildīt daļu MREL prasības ar subordinētiem atbilstīgajiem instrumentiem, ja kredītiestādes pieeja kapitāla tirgiem ir ierobežota.

16. Ņemot vērā, ka subordinācijas prasības piemērošana var radīt kredītiestādes tiesību ierobežojumu, novērtējot lēmuma pieņemšanas lietderību, ņem vērā Administratīvā procesa likumā minētos apsvērumus:

16.1. leģitīmā mērķa noteikšana: vai subordinācijas prasības piemērošanas mērķis ir likumīgs, sabiedriski nozīmīgs un objektīvi pamatots;

16.2. līdzekļu piemērotība: vai subordinācijas prasība ir piemērota un veicina mērķa sasniegšanu;

16.3. nepieciešamība: vai mērķis ir sasniedzams ar citiem, kredītiestādes tiesības un intereses mazāk ierobežojošiem, bet tikpat efektīviem līdzekļiem;

16.4. samērīgums: vai sabiedrības ieguvums no lēmuma pieņemšanas ir lielāks par kredītiestādes tiesību ierobežojumu, nosakot tai subordinācijas prasību.